

Nr 201.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående gäldande av skadestånd m. m. till änkan R. Hallberg; given Stockholms slott den 5 mars 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Departementschefen, statsrådet Forslund anför:

I skrivelse den 17 februari 1937 har Svenska järnvägsmannaförbundets styrelse gjort framställning i syfte, att statens järnvägar måtte övertaga betalningsansvaret för viss stationskarlen Nils Heribert Petterson ådömd skadeståndsskyldighet.

Rörande grunden för nämnda skadeståndsskyldighet må till en början anföras:

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 1 saml. Nr 201.

Den 12 september 1933 inträffade å bangården vid Vartofta station en olycka, därvid banarbetaren B. Hallberg skadades så svårt genom inverkan av elektrisk ström, att han avled. Såsom ansvariga för olyckan ställdes banarbetaren Gustaf Persson i Finnerödja och förutnämnde Pettersson i Vartofta under åtal vid Vartofta och Frökinds häradsrätt. Häradsrätten fann genom utslag den 12 juli 1934 Persson och Pettersson hava genom vårdslöshet och försummelse varit vållande till Hallbergs död och prövade förty lagligt döma dem jämlikt 14 kap. 9 § strafflagen att utgiva, Persson sextio dagsböter å 2 kronor och Pettersson fyrtio dagsböter å 3 kronor. I målet yrkade Hallbergs änka Ruth Hallberg, som av riksförsäkringsanstalten tillerkänts 245 kronor i begravningshjälp samt årlig livränta till belopp av 612 kronor 50 öre, därutöver ersättning av Persson och Pettersson med dels 529 kronor 44 öre för begravningskostnader, dels 2,000 kronor för visst lidande, som åsamkats henne i anledning av mannens frånfalle, dels ock en årlig livränta av 1,387 kronor 50 öre. Ruth Hallberg yrkade tillika efter stämning å Kungl. Maj:t och kronan åläggande för statens järnvägar i egenskap av arbetsgivare att såsom ansvariga för det vållande, som låge Persson och Pettersson till last, solidariskt med Persson och Pettersson utgiva de av Ruth Hallberg yrkade ersättningarna. Järnvägsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan yrkade, att Persson och Pettersson måtte förpliktas att solidariskt till Kungl. Maj:t och kronan återgälda vad i anledning av Ruth Hallbergs talan kunde komma att utgivas till henne. I sitt nyssberörda utslag ogillade häradsrätten den mot Kungl. Maj:t och kronan förda talan, enär den omständigheten, att i statens järnvägars tjänst anställda arbetare vållat en annan där anställd arbetares död, icke i och för sig föranledde skadeståndsskyldighet för Kungl. Maj:t och kronan samt i målet icke ådagalagts något förhållande, som eljest kunde för Kungl. Maj:t och kronan medföra sådan skadeståndsskyldighet. Persson och Pettersson ålades att solidariskt till Ruth Hallberg utgiva 305 kronor i ersättning för begravningskostnader. Häradsrätten fann däremot Ruth Hallberg icke hava styrkt befogenheten av sitt yrkande om livränta utöver vad hon i sådant hänseende av riksförsäkringsanstalten tillerkänts eller om ersättning för lidande i samband med mannens frånfalle. Sedan Ruth Hallberg hos Göta hovrätt fullföljt sin ersättningstalan, fann hovrätten genom utslag den 21 januari 1935 icke skäl göra annan ändring i häradsrättens utslag, än att hovrätten ålade Persson och Pettersson att ersätta Ruth Hallberg för begravningskostnaderna med yrkade 529 kronor 44 öre. Sedan Ruth Hallberg anfört besvär över hovrättens utslag, har Kungl. Maj:t genom utslag den 14 november 1936 ej funnit skäl att göra ändring i hovrättens utslag.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 165 år 1935 framställda förslag har riksdagen (skrivelse nr 136) medgivit, att Pettersson och Persson finge befrias från den ersättningsskyldighet gentemot statens järnvägar, som kunde åvila dem på grund av ifrågavarande den 12 september 1933 i Vartofta inträffade olycksfall, samt att förenämnda fordran hos Pettersson och Persson finge avskrivras ur statens järnvägars räkenskaper. Den fordran, som härmed åsyftades, grundade sig på det förhållandet, att statens järnvägar ägde regressrätt gentemot Pettersson och Persson med avseende å såväl de belopp, som statens järnvägar jämlikt av riksförsäkringsanstalten meddelat beslut dels då redan utgivit i begravningshjälp, dels ock hade att erlägga i årlig livränta till Ruth Hallberg, som de belopp, statens järnvägar, därest Kungl. Maj:ts utslag i målet skulle gå statens järnvägar emot, kunde bliva dömda att erlägga till Ruth Hallberg.

I sin förutnämnda skrivelse har *Svenska järnvägsmannaförbundets styrelse* anfört i huvudsak:

Pettersson hade, efter det 1935 års riksdag bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 165, varit av den uppfattningen, att han blivit befriad från samtliga ådömda skadeståndsbelopp, däri inräknade de högre begravningskostnaderna och rättegångskostnaderna jämte lösen för domstolarnas protokoll. Efter Kungl. Maj:ts utslag hade emellertid landsfiskalen i Vartofta distrikt anmanat Pettersson att till Ruth Hallberg inbetala dennas fordran på grund av utslaget i målet, uppgående till sammanlagt 818 kronor 94 öre. Pettersson ägde icke andra tillgångar än dem, som härflöte från hans anställning vid statens järnvägar, jämte hälften av en till 3.500 kronor taxeringsvärderad fastighet, vilken vore intecknad till halva värdet.

Järnvägsstyrelsen har i utlåtande den 24 februari 1937 till en början framhållit, att Pettersson och Persson genom vårdslöshet och försummelse under arbete — Persson hade sålunda underlåtit att företaga vissa föreskrivna säkerhetsåtgärder vid utförande av reparationsarbeten å elektriska ledningar och Pettersson hade, i tro att han urkopplat strömmen, i stället satt en elektrisk ledning under spänning — vållat ban- och byggnadsarbetaren B. Hallbergs död. Därefter anför järnvägsstyrelsen:

Enligt lagen den 12 mars 1886 angående ansvar för skada i följd av järnvägs drift § 2 är järnvägens innehavare pliktig att, ifall någon ljugit döden eller lidit kroppslig skada i följd av järnvägs drift och vållande ligger järnvägens förvaltning eller betjäning till last, utgiva skadestånd, som om järnvägen själv vållat skadan. I ifrågavarande mål yrkade också änkefru Hallberg, att statens järnvägar skulle åläggas att solidariskt med Persson och Pettersson utgiva ersättning till henne. Detta yrkande blev dock avslaget, enär den omständigheten »att i statens järnvägars tjänst anställda arbetare vållat annan där anställd arbetares död icke i och för sig föranleder skadeståndsskyldighet för kronan samt i målet icke ådagalagts något förhållande, som eljest kunde för kronan medföra sådan skyldighet». Statens järnvägar voro dock skyldiga att såsom arbetsgivare till den avlidnes hustru och eventuella barn utgiva den livränta och begravningshjälp, som av riksförsäkringsanstalten fastställts enligt olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser. Genom riksdagens beslut har kronan avstått från att av Persson och Pettersson kräva tillbaka vad som statens järnvägar erlägga i livränta och begravningshjälp enligt riksförsäkringsanstaltens beslut. Motiveringen till att kronan avstod från regresskrav mot Persson och Pettersson utgjorde, att, enligt vad upplysts, Petterssons och Perssons ekonomiska ställning vore sådan, att det ansåges bliva utan resultat, ifall statens järnvägar skulle kräva tillbaka vad som av dem fått utgivas.

Enligt vad som framgår av den nu förevarande framställningen, skulle Pettersson hava varit av den uppfattningen, att han genom riksdagens beslut skulle ha blivit befriad från det ådömda ersättningsbeloppet, däri inräknade rättegångskostnader.

I allmänhet, när på grund av olycka vid statens järnvägar någon av statens järnvägars personal blir ålagd att utgiva ersättning till person utomstående järnvägen, plägar statens järnvägar utbetala ersättningsbeloppet. Kravet riktar sig i regel, förutom mot den vållande tjänstemannen, även mot statens järnvägar, som enligt förenämnda lagbestämmelse i 1886 års lag är skyldig att utgiva ersättning. I nu föreliggande fall hava, som förut påpekats, statens järnvägar icke ansetts ersättningskyldiga, enär olyckan väl-

lats av hos statens järnvägar anställda arbetare samt träffat annan arbetare hos desamma. Enligt tidigare gjord utredning saknar Persson andra tillgångar än sina inkomster från statens järnvägar, under det att Pettersson äger hälften av en mindre fastighet, taxerad till 3,500 kronor, vilken dock uppgives vara intecknad till sitt halva värde.

Som några utsikter icke syntes föreligga, fortsätter järnvägsstyrelsen, att hos Persson utfå något belopp, hade Pettersson ensam blivit krävd på ifrågasvarande belopp. På grund av de särskilda omständigheterna vid olyckans inträffande, som vore beroende på flera olika fristående åtgärder, för vilka Persson och Pettersson ömsevis varit ansvariga, och sålunda icke enbart på enderas försummelse, samt med hänsyn till de risker för olyckshändelser, som alltid måste föreligga vid arbeten med elektriska starkströmsledning, och då styrelsen i allmänhet plögade få bära det ekonomiska ansvaret för inträffade olyckshändelser genom sin personals förvällande, funne sig styrelsen icke hava någon erinran mot bifall till den gjorda framställningen, vilket skulle innebära, att styrelsen övertog betalningsskyldigheten för nämnda utdömda belopp, 818 kronor 94 öre, samt att styrelsens fordran hos Persson och Pettersson i anledning av utbetalningen av beloppet avskreves ur statens järnvägars räkenskaper.

I utlåtande den 27 februari 1937 har *statskontoret* anfört:

Med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen i ärendet anfört och med beaktande av de skäl, som enligt vad som framgår av propositionen nr 165 till 1935 års riksdag föranlett riksdagen medgiva, att statens järnvägars fordringsanspråk gent emot stationskarlen N. Pettersson och banarbetaren G. Persson skulle efterskänkas, anser sig statskontoret kunna tillstyrka, att betalningsskyldigheten beträffande ifrågasvarande belopp av 818 kronor 94 öre — avseende ersättning för vid olyckshändelse omkomne ban- och byggnadsarbetaren B. Hallbergs begravning jämte vissa rättegångskostnader — övertages av statens järnvägar. Det angivna beloppet torde böra ställas till förfogande av statens järnvägars driftmedel.

Departements-
chefen.

Genom riksdagens förutnämnda beslut hava visserligen stationskarlen N. H. Pettersson och banarbetaren G. Persson befriats från återbetalningsskyldighet gentemot statens järnvägar av de ersättningsbelopp, som statens järnvägar utgivit och alltjämt utgiva på grund av riks försäkringsanstaltens beslut i ärendet rörande ifrågasvarande olyckshändelse. Emellertid hafva nämnda personer alltjämt i skuld till Ruth Hallberg med ett efter deras ekonomiska förhållanden avsevärt belopp, 818 kronor 94 öre. Ehuru denna skuld grundar sig å Petterssons och Perssons vållande till olyckshändelsen, vill jag, med hänsyn såväl till de särskilda omständigheter, varunder ifrågasvarande olycka under tjänsten inträffade, som till vad som upplysts rörande Petterssons och Perssons ekonomiska förhållanden, i likhet med statskontoret och järnvägsstyrelsen tillstyrka, att statens järnvägar må — utan återbetalningsskyldighet för Pettersson och Persson — av driftmedel utbetala till Ruth Hallberg dennas förutnämnda fordran hos Pettersson och Persson. Härför torde emellertid riksdagens medgivande böra inhämtas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att statens järnvägar må — utan återbetalningsskyldighet för stationskarlen Nils Heribert Pettersson och banarbetaren Gustaf Persson — av driftmedel gälda änkan Ruth Hallbergs ifrågavarande fordran, 818 kronor 94 öre, hos förenämnda två personer.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.
